

[Justitsministeren.]

revision af andre grunde, nemlig fordi vi venter disse tillægskonventioner, med hvilke der arbejdes internationalt.

Dernæst vendte det ærede medlem hr. Per Federspiel sig med voldsomhed mod bestemmelsen i § 38, stk. 4, 1. punktum. Det ærede medlem brugte udtrykket „absurd“, og det ærede medlem ønskede at standse den udvikling, som var i gang. Det ærede medlem talte om, at her savnede man sans for proportioner, for når disse store ulykker skete, hvem interesserede sig da for et bødeansvar, selv om det var et objektivt bødeansvar? Dertil vil jeg sige: ja men hvem giver os en garanti for, at det altid er de store ulykker? Hvem fortæller os, at det vil udvikle sig sådan, at der ikke bliver tale om mindre virksomheder med nuklear drivkraft, hvor problemet kan opstå? Men lad nu det være; det vil udviklingen nok give os svar på.

Principielt om hele dette spørgsmål vil jeg imidlertid gerne have lov at sige følgende. Det, forslaget i § 38, stk. 4, hjemler, er en fakultativ adgang til at pålægge såvel objektivt individuelt ansvar som selskabsansvar. Mindretallet, har jeg forstået, er ikke imod selskabsansvar som sådant, men er imod et objektivt ansvar for såvel personer som for selskaber. Må jeg minde om, at i den noget ældre lovgivning kender vi bødestraf uden forsæt eller uagtsomhed. Vi havde det i landbrugslovgivningen, f. eks. i smørloven; vi havde det i en række afgiftslove fra 20'erne, spiritusbeskatning, ølbeskatning, chokoladebeskatning o. a. Disse bestemmelser bortfaldt ved afgiftslovenes revision i 1954-55. Det er i og for sig interessant at konstatere, at det altså var en venstre-regering, der indførte objektivt ansvar og tilmed i strengere form end det, vi her behandler, medens det var en socialdemokratisk regering, der ophævede det. Det har vi altså fortrudt. Efter at disse bestemmelser i 1954-55 var udgået af afgiftslovgivningen, tog vi i justitsministeriet problemet op dels ud fra den betragtning, at lovgivningen manglede fastere principper på dette område, dels under henvisning til en højesteretsdom, der havde fastslået, at objektivt strafansvar forudsætter udtrykkelig lov-hjemmel, og det harmonerer jo ganske

med princippet i straffelovens § 19. Dertil kom endvidere, at den strafferetlige teori havde vist en positiv indstilling over for en lovgivning i denne retning. Jeg henviser f. eks. til, hvad professor Hurwitz om dette spørgsmål har skrevet i sin doktordisputats og andetsteds. Vi forelagde spørgsmålet for rigsadvokaten, der gav udtryk for, at der var behov for regler i denne retning, og som navnlig beklagede, at disse bestemmelser var udgået af afgiftslovgivningen.

Det principielle syn, vi har anlagt på dette spørgsmål, og som har været vejledende for os, når lovkontoret har afgivet udtalelser til andre ministerier, bygger på følgende: for det første er der jo ikke tale om frihedsstraf eller bødeforvandlingsstraf, hvor der ikke foreligger skyld. Det, det reelt drejer sig om her, er et bodsagtigt pengeansvar, og derfor anvender vi udtrykket bødeansvar og ikke udtrykket bødestraf. Dertil kommer for det andet, at reglerne må være fakultative. Det er altså ikke nødvendigt for domstolene at idømme nogen straf eller noget bødeansvar; i hvert enkelt tilfælde skønner domstolene derover. For det tredje understreger jeg, at naturligvis må man erkende, at det er principielt og reelt betænkeligt at fravige hovedprincippet i straffelovens § 19 om skyld. Men der foreligger tilfælde, hvor det er både forsvarligt og påkrævet af hensyn til retshåndhævelsens effektivitet at fravige dette synspunkt. Som sådanne tilfælde vil jeg gerne nævne de store erhvervsvirksomheder, hvor det kan være umuligt at finde den over- eller underordnede funktionær, der bevislig forsætligt eller uagtsomt har begået den pågældende lovovertrædelse. Dertil kommer den betragtning, at lovovertrædelsen megel vel kan medføre en betydelig økonomisk gevinst eller betydelig besparelse for virksomheden, og der bør ved bødefastsættelsen naturligvis tages afgørende hensyn hertil. Pålægges man en funktionær en bøde, er det jo hans økonomiske forhold, der er bestemmende for bødens størrelse. Det, der derfor er tale om, er et objektivt driftsherreansvar, og vi undgår jo også — og den risiko tør vi ikke lukke øjnene for — at der kan laves arrangementer. Jeg vil gerne pege på, at hvor betænkelig man end kan være ved et objektivt ansvar, hvor det drejer sig om